

Кондратюк Л. М.,

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов і перекладу
Державного університету «Київський авіаційний інститут»*

Юхновець Н. П.,

*старший викладач кафедри іноземних мов і перекладу
Державного університету «Київський авіаційний інститут»*

ТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ НЕОЛОГІЗМІВ В ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ МОВ)

Анотація. Стаття присвячена дослідженню способів творення та особливостей функціонування неологізмів в Інтернет-дискурсі англійської та німецької мов. Мета статті – визначити найпоширеніші способи творення неологізмів в Інтернет-дискурсі та особливості їх функціонування в англійській та німецькій мові. Встановлено, що Інтернет-дискурс є особливим середовищем, місцем реалізації та функціонування лексичних одиниць, які не існували раніше, однак зараз дозволяють ґрунтовно вивчити комунікативний потенціал мови. Виокремлено причини, які сприяють появі нових слів в Інтернет комунікації: безперервний розвиток мовної семантики; інтелектуально-психологічні закони сприйняття мови певним народом; ситуативність мовлення; індивідуально-авторська креативність; взаємний вплив лексичних одиниць, що належать до різних стилів мовлення; активні зміни в житті соціуму. Визначено фактори, що впливають на поширення нових лексичних одиниць в мережі Інтернет, як-от: популярність певної Інтернет платформи; мемна та «вірусна» тематика; вживання конкретного неологізму знаменитістю або політичним чи культурним діячем; глобалізаційні процеси. Доведено, що сучасний англійський та німецькомовний Інтернет-дискурс в основному поповнюється неологізмами шляхом морфологічного і семантичного словотворення, а також запозиченням іншомовних лексем та калькуванням. Встановлено, що неологізми англійського Інтернет-дискурсу як правило слугують матеріалом для запозичень в інших мовах, оскільки вільно поширюються та асимілюються в різні культури, при цьому дуже часто мають ідентичне звучання, написання та переклад як у вихідній, так і в цільовій мові. Неологізми в німецькому Інтернет-дискурсі дозволяють вести швидку комунікацію, оскільки нові слова відображають стрімкий розвиток мови в просторі цифрової комунікації та є показником соціальних і культурних змін. Визначено, що неологізми постійно оновлюються залежно від суспільних змін, розвитку технологій, науки, техніки, мистецтва та культури, соціальних мереж, а, відтак функціонують у всіх сферах життєдіяльності людини щодня поповнюються та збагачують лексичний склад мови.

Ключові слова: неологізми, дискурс, медійний простір, мова, словотворення, неологізація мови.

Постановка проблеми. Словниковий склад кожної мови не стоїть на місці. Щодня з'являються слова на позначення нових термінів, понять та явищ. Процеси диджиталізації прискорили лінгвістичну еволюцію збагативши словниковий склад

мов термінами, що швидко створюються, розповсюджуються та активно входять у щоденний вжиток. Глобального характеру процес неологізації мови набув в Інтернет-дискурсі у зв'язку з розвитком соціальних мереж, блогів, форумів та платформ для комунікації.

Мережа Інтернет – це унікальний простір для дослідження того, як мова відображає процеси, що відбуваються в суспільстві, і як традиційна лексика здатна набувати нових форм. Збільшення кількості інформаційних потоків, перенесення різних видів діяльності в онлайн-режими передбачає переосмислення Інтернет-спілкування та розуміння його як складника функціонування медійного простору. Багатоаспектність медіапростору дозволяє розглядати його на різних рівнях та з різних ракурсів, як-от: соціологічного, психологічного, лінгвістичного тощо [1, с. 95]. Це, своєю чергою, відображає складну комплексну природу сучасного інформаційно-комунікаційного середовища [2, с. 235–243].

Динаміка процесів розвитку мови в Інтернет-дискурсі на тлі глобальних світових подій спричинює появу різноманітних неологізмів у медіапросторі. Сучасні процеси глобалізації, цифровізації та інформатизації викликають потребу у нових словах. Тому наявність великої кількості неологізмів в Інтернет-дискурсі свідчить про гнучкість та адаптивність сучасних мов світу [1, с. 95–96].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному мовознавстві велика кількість наукових розвідок спрямована на вивчення процесів неологізації мови. Учені досліджують принципи класифікації неологізмів та особливості їхнього вжитку у різних мовах світу [3; 4]; вивчають способи утворення нових лексичних одиниць, а також їх функціонування у різних типах дискурсів [5; 6; 7; 8]; студіюють неологізми з погляду перекладознавства [9; 10]. Проте на сучасному етапі відсутнє цілісне дослідження способів творення та функціонування неологізмів англійської та німецької мов в Інтернет-дискурсі.

Мета статті – визначити найпоширеніші способи творення неологізмів в Інтернет-дискурсі та особливості їх функціонування в англійській та німецькій мові.

Виклад основного матеріалу дослідження. З розвитком нових технологій з'явилося нове міжособистісне комунікативне середовище. Саме воно визначає новий сучасний тип дискурсу – Інтернет-дискурс (або Інтернет-комунікацію, відповідно до праць деяких науковців [11, с. 22]. Інтернет-дискурс є особливим середовищем, місцем реалізації та функціону-

вання лексичних одиниць, які не існували раніше, однак зараз дозволяють ґрунтовно вивчити комунікативний потенціал мови [11].

Поява нових мовних форм відбувається паралельно з розвитком технологій. Нові технології та поява Інтернету вимагають створення нових способів спілкування, що призводить до змін у тому, як люди використовують мову в її різних формах, включаючи розмовну та письмову [12, с. 43]. Адже мова, перш за все, покликана задовольнити потребу людей у спілкуванні.

Сучасний Інтернет-дискурс поповнюється новими лексичними одиницями чи не щодня. Загалом у сучасному мовознавстві неологізми визначаються як нещодавно створені слова, які є новими для більшості членів мовленнєвої спільноти й ще не увійшли до мови загального вжитку [13, с. 60].

На думку деяких дослідників, поняття «неологізм» достатньо широке і охоплює як лексичні інновації, так і запозичені слова, а також ті лексичні одиниці, що набули нових значень [14, с. 469].

Мовні особливості Інтернет-дискурсу характеризуються яскравою індивідуальністю, що виражається як у творенні неологізмів, так і їх функціонуванні та співіснуванні. У сучасному мовознавстві існує думка, що завдяки цьому лексика Інтернет-дискурсу сформувалася у своєрідну підсистему з власними мовними ознаками й специфічними соціокультурними характеристиками. Сучасна лексична система Інтернет-дискурсу жваво розвивається за допомогою лексичних засобів виразності. Учасники Інтернет-спілкування вживають переносні значення слів, користуються лексичними одиницями, співвідносними з певними лексичними групами. Усі ці явища відповідають загальним тенденціям неологізації мови й у той же час визначають винятковість Інтернет-дискурсу [14, с. 470].

Серед причин, які сприяють появі нових слів в Інтернет комунікації дослідники виокремлюють такі: безперервний розвиток мовної семантики; інтелектуально-психологічні закони сприйняття мови певним народом; ситуативність мовлення; індивідуально-авторська креативність; взаємний вплив лексичних одиниць, що належать до різних стилів мовлення; активні зміни в житті соціуму [15, с. 44].

Варто виокремити основні фактори, що впливають на поширення нових лексичних одиниць в мережі Інтернет: популярність певної Інтернет платформи (терміни часто виникають на певних платформах, наприклад Twitter, TikTok); мемна та «вірусна» тематика («вірусні» тенденції сприяють розповсюдженню неологізмів); вживання конкретного неологізму знаменитістю або політичним чи культурним діячем (популяризує неологізм серед населення); глобалізаційні процеси (мережа Інтернет уможливіє міжкультурний обмін, що, своєю чергою стирає мовні кордони та допомагає неологізму розповсюдитись по всьому світу). Відтак, виокремлення факторів, що впливають на поширення нових лексичних одиниць в Інтернеті, має вирішальне значення, оскільки вони не лише демонструють, як швидко розвивається мова в епоху цифрових технологій, але й підкреслюють роль Інтернету як глобальної єдиної сили у формуванні сучасного активного словника [16, с. 71].

Сучасний англійський та німецькомовний Інтернет-дискурс в основному поповнюється неологізмами шляхом морфологічного і семантичного словотворення, а також запозиченням іншомовних лексем та калькуванням (рис. 1).

Серед шляхів морфологічного словотворення переважають такі способи як словоскладання, основоскладання, афіксація та аббревіація. Для прикладу, в англійській мові дуже популярним способом творення неологізмів Інтернет-дискурсу

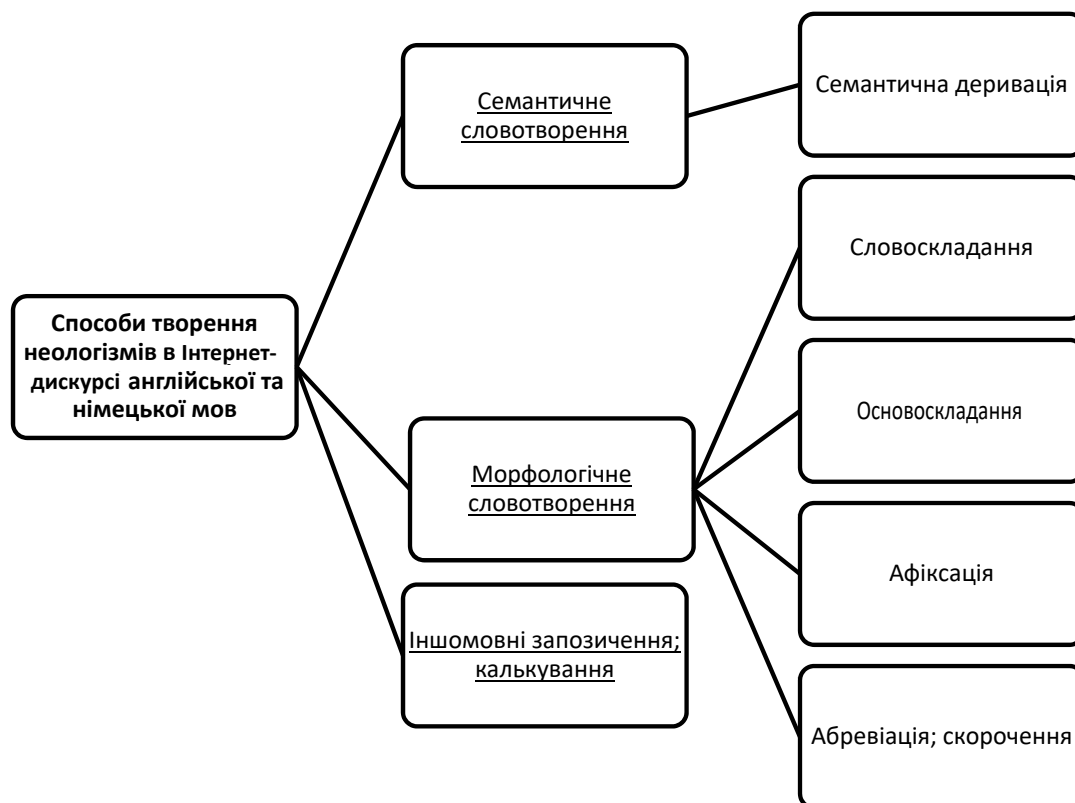

Рис. 1. Способи творення неологізмів в Інтернет-дискурсі англійської та німецької мов

є саме основокладання (поєднання основ двох або більше слів у складні композити). Щоб проілюструвати вищезазначене скористуємось словником *The Merriam-Webster Thesaurus* [17] та розглянемо такі неологізми, як-от: **malware** (“malicious” + “software”) – *software designed to interfere with a computer’s normal functioning*; **netroots** (“Internet” + “grassroots”) – *the grassroots political activists who communicate via the Internet especially by blogs*;

Словоскладання послугувало для творення таких неологізмів, як-от: **webinar** (“web” + “seminar”) – *a live online educational presentation during which participating viewers can submit questions and comments*; **blogosphere** (“blog” + “sphere”) – *all of the blogs or bloggers on the Internet regarded collectively*.

Варто зазначити, що як під час основокладання, так і під час словоскладання, форма компонентів новоутворень може дещо видозмінюватись, а також між основами можуть додаватись морфеми зв’язку, як видно з прикладів вище.

Останнім часом англomовний Інтернет-дискурс активно поповнюється різноманітними абрeвіатурами. І це не дивно, адже мова Інтернет-технологій завжди прагне до якомога лаконічнішого вираження значень. Серед найпопулярніших абрeвіацій в англomовному мережевому просторі зустрічаються зокрема такі: **AFK** – *away from keyboard*; **ATM** – *at the moment*; **B4** – *before*; **GJ** – *good job*; **IMHO** – *in my humble opinion* тощо. Як видно з прикладів, індивідуально-авторська креативність не має меж у творенні Інтернет-неологізмів, де абрeвіатури можуть утворюватись навіть за допомогою використання чисел.

Афіксація також робить свій внесок у появу нових слів в англomовному Інтернет-дискурсі. Так, в англійській мові виокремлюють цілий ряд пов’язаних з Інтернетом префіксів, як-от: *e-, i-, cyber-, info-, techno- i net-*. Вони додаються до широкого спектра наявних слів, щоб описати нові концепції, пов’язані з Інтернетом чи комп’ютерними технологіями. Прикладами новоутворень з такими префіксами можуть слугувати неологізми **cyberspace** – *the online world of computer networks and especially the Internet*; **e-commerce** – *commerce conducted via the Internet*; **technocrat** – *a scientist or technical expert and especially one with much authority*.

Яскравим прикладом семантичної деривації в англійському Інтернет-дискурсі є неологізм **google**, що походить від назви пошукової системи Google й описує дію, спрямовану на пошук інформації у зазначеній системі (*to use the Google search engine to obtain information about (someone or something) on the World Wide Web*).

Неологізми англomовного Інтернет-дискурсу як правило слугують матеріалом для запозичень в інших мовах, оскільки вільно поширюються та асимілюються в різні культури, при цьому дуже часто мають ідентичне звучання, написання та переклад як у вихідній, так і в цільовій мові.

Що стосується неологізмів німецького Інтернет-дискурсу, то найчастіше вони відображають розвиток цифрових технологій, соціальних мереж і нових культурних тенденцій. Їх можна класифікувати за способами творення, а також за функціями, які вони виконують у комунікації. Варто виокремити такі способи творення неологізми в німецькому Інтернет-дискурсі, як-от: запозичення, словоскладання, абрeвіація, скорочення та калькування.

Досить поширеними в німецькому Інтернет-дискурсі є запозичення з англійської мови, наприклад **liken** (від англ. “like”) – *означає поставити «вподобайку»*; **swipen** (від “swipe”) – *проводити пальцем по екрану*. Словоскладання – утворення нових слів шляхом об’єднання вже наявних слів, наприклад **der Selfiestick** – *палка для селфі (“Selfie” + “Stick”)*; **die Datenschutzverletzung** – *порушення захисту даних (“Datenschutz” + “Verletzung”)*.

Абрeвіації та скорочення – дуже поширений спосіб словотворення неологізмів в німецькій мові, оскільки забезпечують зручність швидкого спілкування, наприклад **LOL** (від англ. “Laughing Out Loud”) – *голосно сміятися*; **FAQ** (від англ. “Frequently Asked Questions”) – *часті запитання (використовується як акронім без перекладу)*.

Семантична деривація в німецькому Інтернет-дискурсі є досить поширеною, оскільки завдяки їй відбуваються зміни або розширення значення наявних слів з метою адаптації їх до нових контекстів, наприклад: **Cringe** (від англ. “cringe”) – *сором’язлива або неприємна поведінка, яка змушує інших відчувати сором*. Семантичні деривати показують, як динамічно мова використовується в мережі Інтернет, відображають її гнучкість та адаптивність до мінливих потреб спілкування.

Калькування, своєю чергою, передбачає переклад запозичених слів за їх структурою, тобто дослівне копіювання форми слова, наприклад **das Handy** – *мобільний телефон (від англ. “handy” – зручний)* [18].

Неологізми в німецькому Інтернет-дискурсі дозволяють вести швидку комунікацію, оскільки слова на кшталт *liken, swipen* добре всім відомі та зрозумілі, вони відображають стрімкий розвиток мови в просторі цифрової комунікації. Неологізми не лише формують спосіб взаємодії людей в Інтернеті, а і є показником соціальних і культурних змін.

Варто зауважити, що неологізми постійно оновлюються залежно від суспільних змін, розвитку технологій, науки, техніки, мистецтва та культури, соціальних мереж, а, відтак функціонують у всіх сферах життєдіяльності людини щодня поповнюють та збагачують лексичний склад мови.

Висновки. Отже, способи творення та особливості функціонування неологізмів завжди є актуальним питанням лінгвістичних досліджень, оскільки щодня у житку з’являються нові слова, що збагачують мову та оновлюють її склад. Завдяки неологізмам людство має можливість номінувати нові процеси, події, винаходи та явища. Сучасний англomовний та німецькомовний Інтернет-дискурс поповнюється неологізмами шляхом морфологічного і семантичного словотворення, а також запозиченням іншомовних лексем та калькуванням. Саме тому неологізми Інтернет-дискурсу відкривають можливості для здійснення наукових досліджень завдяки динамічності мовної системи. Специфіка їх створення, розповсюдження та широке впровадження підкреслюють глибокий вплив цифрової культури на людське спілкування.

Перспективи подальших наукових досліджень вбачаємо в аналізі особливостей творення та функціонування неологізмів в різних типах дискурсів.

Література:

1. Chetverikova O. R. Neologisms of Modern Media Space. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія.* 2023. № 60. Т. 2. С. 95–98.

2. Грицай С. Визначення поняття «медіа простір» з позицій між-дисциплінарного підходу. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2012. Вип. 36. С. 235–243.
3. Ладоня К. Ю. Неологізми в українській мові: сутність, визначення, принципи класифікації та функціонування. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2018. № 36. Т. 1. С. 38–40.
4. Шутова М. О. Неологізми в сучасній англійській мові. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Філологія, педагогіка, психологія*. 2010. Вип. 21. С. 79–85.
5. Пашинська Л. М. Фразеологічні неологізми в сучасному українському мас-медійному дискурсі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2011. 23 с.
6. Кондратенко Н. В. Неологізми в сучасному українському політичному дискурсі: семантико-словотвірний аспект. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. 2014. № 37. С. 151–156.
7. Тимошук Н. М. Неологізми на позначення явищ COVID-19: морфологічний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 35. Т. 5. С. 168–172.
8. Колоїз Ж. В. Семантичні неологізми як результат семантичної деривації. *Актуальні проблеми філології і методики викладання мов*. 2004. С. 54–61.
9. Костенко О. Г. Сучасні англійські неологізми способи їх перекладу українською мовою. *Закарпатські філологічні студії*. 2020. Вип. 13. Т. 2. С. 97–100.
10. Куц Е. О. Англійські політичні неологізми як перекладацька проблема. *Проблеми семантики слова, речення та тексту*. 2010. Вип. 2. С. 220–228.
11. Boychuk, N., Kharkavtsov I. Peculiar features of the English Internet discourse: pragmatic and sociolinguistic aspects. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*. 2019. Вип. 44. С. 19–27. DOI: 10.24919/2522-4557.2019.44.19 4810. (дата звернення: 25.10.2024).
12. Bodo A., Lee C. K. M. Changing Forms of Language and Literacy: Technobabble and Mobile Phone Communication. *Literacy and Numeracy Studies*. 2002. № 12 (1). P. 43.
13. Kerremans D., Stegmayr S., Schmid H. J. The NeoCrawler: Identifying and Retrieving Neologisms from the Internet and Monitoring Ongoing Change. *Current Methods in Historical Semantics*. 2012. Pp. 59–96.
14. Очеретян Т., Марченко В. Особливості функціонування лексичних інновацій у сучасному англомовному Інтернет-дискурсі. *Молодий вчений*. 2020. № 11 (87). С. 468–471.
15. Стишов О. А. Неосеманти в сучасному українськомовному Інтернет-дискурсі. *Studia Linguistica*. 2022. Вип. 21. С. 41–56.
16. Скибицька Н. В. Словотворення в Інтернет-дискурсі. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2017. V. 33. Issue 123. Pp. 71–74.
17. The Merriam-Webster Thesaurus. URL: <https://www.merriam-webster.com/thesaurus> (дата звернення: 5.11.2024).
18. Neologismenwörterbuch. *OWID*. URL: <https://www.owid.de/docs/neo/start.jsp> (дата звернення: 22.10.2024).

Kondratiuk L., Yukhnovets N. Creation and functioning of neologisms in the Internet discourse (based on English and German)

Summary. The article is devoted to the study of the methods of creation and specifics of the functioning of neologisms in the Internet discourse of English and German. The purpose of the article is to determine the most common methods of creation of neologisms in the Internet discourse and the features of their functioning in English and German. It is established that the Internet discourse is a special environment, a place of implementation and functioning of lexical units that did not exist before but now allow one to conduct a thorough study of the communicative potential of the language. The reasons that contribute to the appearance of new words in Internet communication are identified: the continuous development of linguistic semantics; intellectual and psychological laws of language perception by certain people; the situational nature of speech; individual-authorial creativity; the mutual influence of lexical units belonging to different styles of speech; and active changes in the life of society. Factors that influence the spread of new lexical units on the Internet are identified as follows: the popularity of a certain Internet platform; meme and “viral” topics; use of a specific neologism by a celebrity or a political or cultural figure; and globalization processes. It has been proven that modern English- and German-speaking Internet discourse is mainly replenished with neologisms through morphological and semantic word formation, as well as borrowing foreign lexemes and calques. It has been established that neologisms of English-speaking Internet discourse usually serve as material for borrowings in other languages since they are freely distributed and assimilated into different cultures and very often have identical sound, spelling, and translation in both the source and target languages. Neologisms in German Internet discourse allow one to make rapid communication since new words reflect the rapid development of language in the space of digital communication and are an indicator of social and cultural changes. It has been determined that neologisms are constantly updated depending on social changes, the development of technology, science, engineering, art, culture, and social networks, and therefore function in all spheres of human life, daily replenishing and enriching the lexical composition of the language.

Key words: neologisms, discourse, media space, language, word formation, neologization of language.